

ARASINAV ÖNCESİ GÜMÜŞ NOT

HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

Hukukla ilgili olarak yapılan tanımlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde hukuk kurallarının;

- Kişilerin dışa yansıyan davranışlarını düzenlediği,
- Toplumdaki egemen güç, yani üstün siyasal iktidar tarafından belirlendiği,
- Genel olarak kişiler arasındaki ilişkileri düzenlediği,
- Örgütlü siyasal mekanizma aracılığı ile gerçekleştiği,
- Maddi yaptırım içerdiği,
- Toplumsal barışı, hukuk güvenliğini ve adaleti sağladığı görülür.

Günümüzde yaptırım uygulama tekeli devlete aittir ve çağdaş hukukun ayırıcı özelliği olarak görülmektedir.

HUKUKTA YAPTIRIM TÜRLERİ: Hukuki yaptırımlar **ceza, cebri icra, tazminat, geçersizlik ve iptal** olmak üzere beş kategoride incelenebilir.

Türk Ceza Kanunu'na göre cezalar hapis ve adli para cezaları olmak üzere ikiye ayrılır.

Hapis cezaları ise ağırlaştırılmış **müebbet hapis, müebbet hapis ve süreli hapis cezaları** şeklinde üç grupta düzenlenmiştir.

TAZMİNAT: Tazminat bir kimsenin hukuka aykırılık oluşturan kusurlu bir davranışı sonucu başkasına verdiği zararın o kişiye ödettirilmesidir.

Hukukun yazılı ve asıl kaynakları **anayasa, kanun, uluslararası sözleşmeler, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmeliktir.**

Kanun hükmünde kararname, TBMM bir kanunla verdiği yetkiye dayanarak, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan, kanuna eş değer nitelikte idari işlemlerin bir türüdür.

Bakanlar Kurulu, Danıştayın incelemesinden geçmek koşuluyla tüzükler çıkarabilir.

Hukuk kuralları uygulama bakımından **emredici, tamamlayıcı, yorumlayıcı, tanımlayıcı ve diğer** hukuk kuralları şeklinde sınıflandırılabilir.

Kanunun ne zaman yürürlüğe gireceğine ilişkin bir madde bulunmaması hâlinde, o kanun Resmî Gazete'de yayımdan sonraki 45. günde Türkiye'nin her tarafında, aynı anda yürürlüğe girer.

TEDVİN (CODİFİCATION, YASALAŞTIRMA): Bir ülkede dağınık hâlde bulunan hukuk kurallarının ait oldukları hukuk dalına bağlı olarak derlenip sistemli bir bütünlüğe kavuşturulması etkinliğidir.

Fıkıh genellikle üç alt başlıkta incelenir:

- İbâdât (ibadetler),
- Muamelât (hukuki işlemler, sözleşmeler, evlenme, boşanma, miras)
- Ukûbât (ceza hükümleri)

ARASINAV ÖNCESİ GÜMÜŞ NOT

HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

Türk Hukukundaki yargı kolları şu şekilde özetlenebilir: Adli yargı, idari yargı, anayasa yargısı, askerî idari yargı, askerî ceza yargısı, mali yargı ve uyuşmazlık yargısı.

İlk Derece Mahkemeleri: Adli Yargı Teşkilat Kanununa göre, adli yargı ilk derece mahkemeleri, hukuk ve ceza mahkemeleridir.

İstinaf: İlk derece mahkemelerince verilen kararların bölge adliye mahkemeleri tarafından olgu ve hukuk yönünden incelenmesi (denetlenmesi) suretiyle düzeltilmesi, iyileştirilmesi veya iptal edilmesi amacıyla yönelik bir kanun yoludur.

Adli Yargı Teşkilat Kanununa göre, **ceza yargısındaki genel mahkemeler asliye ceza ve ağır ceza mahkemeleridir.** Asliye ceza mahkemeleri tek hâkimlidir. Ağır ceza mahkemesinde ise, bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur.

Türkiye’de, 20 Temmuz 2016 tarihinde ilk etapta yedi bölge adliye mahkemesi göreve başlamıştır.

İdari yargı kolundaki ilk derece mahkemeleri idare mahkemeleri ve vergi mahkemeleridir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Organları:

- Genel Kurul
- Komite
- Daire
- Büyük Daire

Kişilerin AİHM’e başvuru yapabilmeleri için iç hukuk yollarını tüketmiş olmaları gerekmektedir.

Pandekt Hukuku, Roma Hukukunun Almanya’da geçerli olduğu bölgenin ve zamanın gereklerine göre düzenlenmiş halidir.

Hukuk Kültürü: Belirli bir toplumda, o toplumu oluşturan bireylerce genellikle paylaşılan, hukuka ilişkin fikirler, tutumlar, değerler, kanılar ve beklentiler toplamı olarak tanımlanabilir.

Yersellik ilkesi: Bir ülke sınırları içinde bulunan herkesi o devletin hukukuna tabi tutmaya *yersellik ilkesi* denir.

Kişisellik ilkesi ise kişiyi nerede olursa olsun vatandaşlığı olduğu devletin ulusal kanunlarına tabi tutma amacını taşır.